

Vragen Commissie Economie 21 juni 2024

Vragen Wouter Versluijs (D66), over agendapunt Zeeuws Archeologisch Depot - 450558, agendapunt 6

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
1. Zouden wij het verbeterplan van Erfgoed Zeeland voor het ZAD mogen lezen?	De gehele nota inclusief bijlagen is DG gehouden in verband met personele consequenties. Het plan bevat de volgende componenten: 1. De werkzaamheden onder protocol 4010 worden tijdelijk uitgevoerd door de combinatie niet-OAS archeoloog en de depotbeheerder. De eerste doet alle voorbereidende handelingen waarna de depotbeheerder controleert en goedkeurt. Deze situatie duurt tot uiterlijk 1 augustus 2024. 2. Erfgoed Zeeland doet ook werkzaamheden voor de gemeenten op het gebied van de archeologie. Erfgoed Zeeland geeft aan dat de taken op depotbeheer volledig gescheiden zijn van die voor de advisering aan de gemeenten. 3. Er worden in 2024 geen extra kosten berekent. Alle activiteiten genoemd in de IKS worden conform uitgevoerd. Voor de structurele oplossing geeft Erfgoed Zeeland aan dat: • Voor het onderdeel publieksarcheologie zal op termijn naar verwachting extra capaciteit noodzakelijk zijn [...]. Voor het lopende jaar wordt een en ander opgevangen binnen de staande organisatie [...] echter in 2025 wordt uitbreiding in capaciteit actueel als de uitvoering daadwerkelijk start. Dit zal bij de IKS besprekingen voor 2025 worden ingebracht. • De conserveringsbehoefte van de archeologische collectie vraagt eveneens om een structurele verhoging van het beschikbare budget Voor de incidentele oplossing geeft Erfgoed Zeeland aan dat: • Om oud onderzoek ook voor de toekomst bruikbaar en relevant te houden, én aan de wettelijke eis van toegankelijkheid dan data te voldoen, zal het historisch archief overgezet moeten worden in ArcheoDepot. Dit kan onder

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	begeleiding van de depotbeheerder maar vraagt om een eenmalige investering van externe inzet van naar verwachting € 100.000,- voor een periode van een jaar. Offertes worden opgevraagd bij externe aanbieders.
2. Wat zijn de eisen waaraan het verbeterplan van Erfgoed Zeeland had moeten voldoen?	De eisen zoals gesteld in de beschikkingsbrief zijn de volgende: 1. Werkzaamheden genoemd in KNA, versie 4.1, protocol 4010 worden conform mandaat uitgevoerd door een functionaris depotbeheerder en worden niet verdeeld over andere functionarissen. Het is mogelijk om meerdere functionarissen depotbeheerder onder dit mandaat te laten werken. Het mandaat zal niet worden aangepast en onrechtmatige uitvoering van taken wordt vanzelfsprekend niet geaccepteerd. 2. Er dient geen sprake te zijn, nog de suggestie gewekt te kunnen worden, van belangenverstrengeling door vermenging van dienstverlening voor derden en de uitvoer van de provinciale wettelijke taak. De advisering aan gemeenten en de taak depotbeheer is een voorbeeld van twee onverenigbare taken. 3. Er worden geen extra kosten (direct of indirect) ten lasten gelegd van de provincie voor het uitvoeren van dit plan. Dit heeft ook betrekking op toekomstige kosten die hier uit voort vloeien zoals het opnieuw laten certificeren van het depot, indien gekozen wordt het certificaat te laten vervallen. Ook het niet uitvoeren van andere prestaties in lijn 1 zien wij als kostenverhogend en dus onacceptabel. Ten aanzien van deze eisen voldoet het plan niet om de volgende redenen: 1. In de voorgestelde oplossing werkzaamheden uitgevoerd worden door een functionaris die niet beschikt over de benodigde kennis. De inhoudelijke controle van wat er wordt aangeleverd door bedrijven kan hierdoor niet juist worden uitgevoerd. Met dit plan wordt een situatie gecreëerd waarbij de inhoudelijk deskundige buiten spel wordt gezet en alleen maar hoeft te tekenen zodat de juiste processtappen doorlopen zijn. Op papier (voor het certificaat) is het dan goed. Het risico is dat bedrijven slecht uitgewerkte projecten aanleveren of bijvoorbeeld niet alle

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	vondsten aanleveren en dat dit door het depot blind geaccepteerd wordt. Op het moment dat hier een verklaring van overdracht voor wordt afgegeven is het te laat om hier op terug te komen. Niet alleen doet dit permanente schade aan het cultureel erfgoed, het gaat ook in tegen het level-playing field principe voor de archeologische bedrijven. Een bedrijf wat van kwade wil is kan zo alles onuitgewerkt of slecht uitgewerkt bij het depot aanleveren, terwijl zij hier wel voor betaald zijn door hun opdrachtgever. Werkzaamheden worden met dit plan verdeeld over andere functionarissen dan depotbeheerder(s). Vanwege bovenstaande is de oplossing is niet conform mandaat. 2. In de praktijk blijkt de functionaris die met dit plan op het depot wordt gezet is ook direct betrokken te zijn bij de advisering van de gemeenten. Dit is namelijk de vervanger bij afwezigheid van de adviseur. Dit zijn onverenigbare taken 3. Door de inzet van de publieksarcheoloog op depot taken is het zeer onwaarschijnlijk dat alle taken worden uitgevoerd. In de subsidieaanvraag is de betreffende medewerker full time begroot op dit onderwerp. De benodigde tijdsinvestering om de deponeringen goed af te werken is aanzienlijk. De lange termijn oplossing kost wel degelijk extra middelen voor de provincie bovenop de IKS subsidie.
3. Welke gevolgen heeft het intrekken van het mandaat depotbeheer voor de medewerkers bij Erfgoed Zeeland?	De medewerker depotbeheer wordt overgenomen door de provincie conform principe mens volgt werk. Daarnaast wordt een extra depotbeheerder geworven waardoor deze medewerker wordt ontlast.
4. Zijn er andere provinciale taken die we hebben gemandateerd bij Erfgoed Zeeland? Zo ja, welke zijn dat en in hoeverre is GS in staat om een goed oordeel te vellen over de wijze waarop Erfgoed Zeeland uitvoering geeft aan deze taken?	Er zijn geen andere wettelijke taken die zijn gemandateerd aan Erfgoed Zeeland. Wel is het zo dat een tweetal bestuurlijke afspraken worden uitgevoerd door deze organisatie. Dit zijn de uitvoering van de monumentenwacht en de uitvoering van een steunpunt monumenten en archeologie voor de gemeenten. De monumentenwacht is een fors aandeel van de jaarlijkse IKS subsidie die beschikbaar is voor Erfgoed Zeeland. Wel is het zo dat er in de afgelopen jaren een verschuiving zichtbaar is in de inzet van middelen richting de monumentenwacht. Het algemeen beeld is dat eigenaren tevreden zijn over de monumentenwacht. Het steunpunt is in 2023 onvoldoende uitgevoerd. Hier hebben wij klachten over ontvangen van de gemeenten en de rijksdienst voor het

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	cultureel erfgoed. Deze laatste heeft aangegeven in te moeten springen in gaten die zijn gevallen in de Zeeuwse ondersteuning van gemeenten. Wij hebben partijen gevraagd in de toekomst dit rechtstreeks naar de organisatie te melden. Begin 2024 heeft Erfgoed Zeeland ingegrepen door het steunpunt te versterken. Uit een evaluatie eind 2024 zal moeten blijken of de aangekondigde verbetering is bewerkstelligd.
5. Kan GS aangeven welke van de acht principes uit de "governance code cultuur 2019" in het dossier ZAD niet zijn nageleefd. Een opsomming van welke principes niet (volledig) nageleefd zijn is voldoende, een uitleg is niet nodig.	De governance waar naar wordt gerefereerd in de brief vindt zijn oorsprong niet in de Governance Code Cultuur maar in de relatie die Erfgoed Zeeland en de Provincie met elkaar hebben in het kader van de uitvoer van de wettelijke taak. In essentie gaat het er om dat de provincie ook bij een mandaat verantwoordelijk blijft voor de uitvoer van de taak. Als vervolgens geen sturing kan worden gegeven aan de uitvoer van deze taak is er sprake van een probleem in de governance. Om terug te komen op uw vraag: Het bestuur van Erfgoed Zeeland zou verantwoordelijk zijn om de governance codes cultuur in acht te nemen. Dit is overigens niet opgenomen als voorwaarde voor de integrale kostensubsidie. Wanneer we de Culturele codes als maatstaf gebruiken constateren wij op de volgende punten gebreken: 1 De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren. <i>Er is niet voldoende zorgvuldig omgegaan met het cultureel erfgoed.(archeologische vondsten)</i> 3 Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. <i>Zoals in de analyse onder vraag 2 te zien is, is er sprake van belangenverstrengeling door de uitvoer van taken voor verschillende organisaties. Dit is in het verleden vaker geconstateerd en aangekaart.</i> 4 Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	<i>Daar waar het de onderlinge verhoudingen met de provincie betreft zijn de rollen voor het bestuur van Erfgoed Zeeland niet helder. Er worden besluiten genomen waar men niet bevoegd toe was.</i> 6 Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. <i>De Provincie Zeeland kan dit niet exact beoordelen. Wat we zien in het geheel van de begroting van Erfgoed Zeeland is dat er een te forse overhead zit in verhouding tot de gehele organisatie. Dit is historisch zo ontstaan. We zijn in overleg met Erfgoed Zeeland om te onderzoeken hoe dit op termijn op te lossen is.</i> 7 De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
6. In de brief staat "Door het in eigen beheer uitvoeren van de taken op depotbeheer creëert de provincie helderheid in aansturing en sluit het tevens beter aan bij de governance die ook andere provincies hanteren op dit gebied.". Welke provincies hebben de uitvoering en eigen beheer en welke niet?	• Groningen: gezamenlijk depot in provinciaal beheer • Friesland: gezamenlijk depot in provinciaal beheer • Drenthe: gezamenlijk depot in provinciaal beheer • Noord Holland: in eigen beheer inclusief archeologisch museum • Zuid Holland: eigen beheer • Utrecht: eigen beheer • Noord Brabant: eigen beheer • Limburg: eigen beheer • Overijssel: Depot ondergebracht bij stichting Oversticht. Verschil is dat hier ook de Provinciaal archeoloog is ondergebracht. Wel met een jaarlijkse subsidie georganiseerd (model Erfgoed Zeeland) • Gelderland: Ondergebracht bij museum het Valkhof. Dit is niet in de vorm van een subsidie, maar met een opdracht geregeld. • Flevoland: Bijzondere situatie omdat het depot ondergebracht is bij Batavialand waar ook het Nationaal Maritiem Depot is gevestigd. Dit is niet in de vorm van een subsidie, maar in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst georganiseerd.
7. Blijft het archief op de huidige locatie?	Op dit moment blijft het depot (wij gaan er vanuit dat hier het archeologisch depot bedoeld wordt en niet het Zeeuws Archief) op zijn

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	huidige locatie. Op termijn zal nagedacht moeten worden over een andere locatie, omdat de collectie steeds verder groeit en de grenzen van de capaciteit van deze locatie in zicht komen. Met de nodige aanpassingen/efficiëntieslagen kan het huidige depot nog een jaar of 10 mee voordat deze vol is (afhankelijk van de grootte van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en het wel of niet aantreffen van archeologische sites). Wel is het zo dat de klimaatinstallaties nu al tegen het einde van hun levensduur beginnen te raken.